

- a) Прихват и отпрема путника, укључујући укрцај путника, путничке информације, помоћ путницима и путницима са инвалидитетом и смањеном покретљивошћу;
- b) Управљање мјерама и поступцима у случају ванредних ситуација на аеродрому у складу са Планом за ванредне ситуације на аеродрому (Emergency plan);
- ц) Правила кретања и/или вожње на оперативним површинама и за вријеме приближавања ваздухоплову (Airside Driver Training);
- д) Безбједан превоз опасних материја (Dangerous Goods Training);
- е) Границе људске способности, одржавање кондиције и тимски рад (само практична вјежба).

Наведени предмети односе се на стручно особље које обавља послове прихвата и отпреме, послове противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома, послове снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом и остале послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе."

Члан 24.

Овлашћени центри за осposобљавање и стручна лица која обављају послове од значаја за безбједност ваздушног саобраћаја дужни су, у року од 6 мјесеци од дана ступања на снагу ове Измјене и допуне Правилника о стручном осposобљавању, потврдама и одобрењима стручног особља које обавља послове од значаја за безбједност ваздушног саобраћаја на аеродрому, да ускладе свој рад са овим одредбама.

Члан 25.

Овај правилник ступа на снагу 8 (осам) дана од дана доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-286-1/15

26. марта 2015. године

Бања Лука

Генерални директор

Ђорђе Ратковица, с. р.

Na osnovu člana 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), člana 14. stav (1) i člana 42. Zakona o zrakoplovstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo donosi

PRAVILNIK

O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O STRUČNOM OSPOBLJAVANJU, POTVRDAMA I ODOBRENJIMA STRUČNOG OSOBLJA KOJE OBAVLJA POSLOVE OD ZNAČAJA ZA SIGURNOST ZRAČNOG PROMETA NA AERODROMU

Члан 1.

У члану 2. таčka h) брише се у дијелу који гласи:

- h) "који израђује Дирекција за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: BHDCA)", остали дио текста остаје исти.

Члан 2.

- (1) У члану 7. став (4) мијенја се и гласи:
- (4) Осposобљавање на радном мјесту вршиће се под надзором supervizora.
- (2) У члану 7. став (6) иза ријечи "теоретски" додају се ријечи ("писмено или усмено").

Члан 3.

У члану 8. став (2), ријеч "BHDCA" се мијенја у "Operator".

Члан 4.

У члану 15. додаје се таčka d) која гласи:

- d) Инструктор из домена сигурности аеродрома.

Члан 5.

У члану 19. таčka a) мијенја се и гласи:

- a) "VSS или dodiplomski studij (1 ciklus - 180 ECTS)".

Члан 6.

- (1) У члану 29. таčka a) мијенја се и гласи:

- a) најмање VSS или dodiplomski studij (1 ciklus -180 ECTS) друштвеног или техничког смјера.
- (2) У члану 29. у таčki b) иза ријечи обучености додају се ријечи: "за прихват и отпрему путника".
- (3) У члану 29. додаје се нова таčka f) која гласи: f) најмање 2 године као предавач у Центру за обуку зракопловног стручног особља на аеродрому.

Члан 7.

У члану 30. став (2), под тачком a) иза ријечи метеорологије додају се ријечи:

- "i sistema kontrole letenja" a таčka под f) се брише.

Члан 8.

У члану 31. став (2) под тачком a) у наставку текста иза ријечи "зракoплова" додају се ријечи:

- (1) "која укључује познавање сигнализације рукама у случају опасности".
- (2) У члану 31. став (3) под тачком a) у наставку текста иза ријечи "сигнализација" додати слjedeће: "i сигнализација у случају опасности".

Члан 9.

У члану 33. став (1) брише се таčka a).

Члан 10.

У члану 34. у ставу (3) додаје се нови став (4) који гласи:

- (4) "Poslije prekida u radu dužeg od godinu dana (ne/plaćeno odsustvo, prekid radnog odnosa) potvrda o obučenosti se suspenduje, te su kandidati obavezni ponovo pristupiti polaganju svih ispita neophodnih za sticanje potvrde o obučenosti".

Члан 11.

У члану 37. додаје се став (2) који гласи:

- (2) У циљу квалитетног спровођења осposобљавања на радном мјесту, запослени у ватрогасно-спасилачкој служби морају најмање једном у години учествовати у спаšаванју унесрећених (lutke) из макете зракoплова коју је захватио пожар, а једном у три године учествовати у гашeњу пожара гдје је гориво под притиском на макети зракoплова.

Члан 12.

У члану 38. став (3), иза таčke e) додати и таčku i).

Члан 13.

У члану 39. став (3), иза ријечи "овога члана" додаје се:

- "i предмет Познавање подручја аеродрома и кодираних карата".

Члан 14.

- (1) У члану 40. став (2), иза ријечи "овога члана" додаје се: "i предмет Познавање подручја аеродрома и кодираних карата".
- (2) У члану 40. додаје се нови став (3) који гласи:
- (3) "Osoblje operatora, koje je određeno za pomoćno vatrogasno osoblje, a ne posjeduje bilo koju potvrdu obučenosti prihvata i otpreme zrakoplova, putnika i stvari, obavezno je steći odobrenje za kretanje po manevarskim površinama u skladu sa članom 51. Pravilnika."

Члан 15.

У члану 42. додаје се нови став (4) који гласи:

- (4) "Poslije prekida u radu dužeg od godinu dana (ne/plaćeno odsustvo, prekid radnog odnosa) potvrda o obučenosti se suspenduje, te su kandidati obavezni ponovo pristupiti polaganju svih ispita neophodnih za sticanje potvrde o obučenosti".

Član 16.

- (1) U členu 44. stav (1) u tački b) slovo "C" se zamjenjuje sa slovom "E".
 (2) U členu 44. dodaje se stav (4) koji glasi:
 (4) "Poslove snabdijevanja zrakoplova gorivom i mazivom na aerodromu vrši pravno lice koje ima sklopljen ugovor sa operatorom o obavljanju djelatnosti ili dokaz o namjeri da se isti sklopi."

Član 17.

- (1) U členu 48. dodaje se stav (4) koji glasi:
 (4) "Poslije prekida u radu dužeg od 6 mjeseci (ne/plaćeno odsustvo, prekid radnog odnosa) potvrda o obučenosti se suspenduje, te su kandidati obavezni ponovo pristupiti polaganju svih ispita neophodnih za sticanje potvrde o obučenosti".
 (2) U členu 48. dodaje se stav (5) koji glasi:
 (5) "Za sve profile koji stiču potvrdu o obučenosti ili odobrenje, a odnosi se na poslove: prihvata i otpreme, poslove protivpožarne zaštite zrakoplova i aerodroma, poslove snabdijevanja zrakoplova gorivom i mazivom i ostale poslove od značaja za sigurnost zračne plovidbe, obavezno je polaganje dodatna dva predmeta, a to su:
 - Sigurnost na zračnoj strani (Airsides Safety Training); i
 - Ljudski faktor (Human Factor Training);"

Član 18.

- (1) U členu 49. stav (1) tačka b) se mijenja i glasi:
 b) "poslovi rada i kretanja po platformi, manevarskim površinama i održavanje objekata i instalacija".
 (2) U členu 49. stav (1) dodaju se tačke:
 c) "poslovi upravljanja sistemom sigurnosti (SMS);"
 d) "poslovi vezani za kontrolu ptica i divljih životinja na aerodromu"
 (3) U členu 49. dodaje se stav (4) koji glasi:
 (4) "Poslovi upravljanja sistemom sigurnosti (SMS) obuhvataju: sprovođenje, razvijanje, vođenje i usmjeravanje operacija na aerodromu kroz sistem SMS, vođenje nadzora (audit) sigurnosti itd. Sticanje i obnavljanje odobrenja detaljnije je opisano u členu 21. ovoga pravilnika".
 (4) U členu 49. dodaje se stav (5) koji glasi:
 (5) "Poslovi vezani za kontrolu ptica i divljih životinja na aerodromu obuhvataju: kontrolu ptica i divljih životinja, kroz preduzimanje svake akcije koja se smatra potrebnom kako bi se implementirala politika i na minimum sveli udari ptica i divljih životinja na aerodromu. Akcija uključuje razvoj i primjenu programa kontrole životinjskog svijeta na aerodromu. Sticanje i obnavljanje odobrenja detaljnije je opisano u členu 21. ovoga pravilnika".

Član 19.

U členu 50. stav (2) iza riječi "ITT" dodati riječi: "safety menadžer".

Član 20.

- (1) U členu 51. dodaje se stav (4) koji glasi:
 (4) Stručno osposobljavanje i polaganje ispita za sticanje odobrenja za poslove upravljanja sistemom sigurnosti (SMS) obuhvata sljedeće predmete:
 a) Osnove zrakoplovnih propisa;
 b) Aerodromska infrastruktura i osnove organizacije zračnog prometa na aerodromu;

- c) Poznavanje zrakoplovne navigacije, meteorologije i sistema kontrole letenja;
 d) Sigurnost na zračnoj strani (Airsides Safety Training) i Ljudski faktor (Human Factor Training);
 e) Obuka za vozače na zračnoj strani (Airsides Driver Training);
 f) Upravljanje mjerama i postupcima u slučaju vanrednih situacija na aerodromu u skladu sa Planom za vanredne situacije na aerodromu (Emergency plan).
 (2) U členu 51. dodaje se stav (5) koji glasi:
 (5) U cilju produženja važnosti odobrenja za poslove upravljanja sistemom sigurnosti (SMS), potrebno je polagati ispit iz predmeta Aerodromska infrastruktura i osnove organizacije zračnog prometa na aerodromu;
 (3) U členu 51. dodaje se stav (6) koji glasi:
 (6) "Stručno osposobljavanje i polaganje ispita za sticanje odobrenja za poslove vezane za kontrolu ptica i divljih životinja na aerodromu obuhvata sljedeće predmete:
 a) Osnove zrakoplovnih propisa;
 b) Aerodromska infrastruktura i osnove organizacije zračnog prometa na aerodromu;
 c) Poznavanje zrakoplovne navigacije, meteorologije i sistema kontrole letenja;
 d) Sigurnost na zračnoj strani (Airsides Safety Training);
 e) Obuka za vozače na zračnoj strani (Airsides Driver Training);
 f) Upravljanje mjerama i postupcima u slučaju vanrednih situacija na aerodromu u skladu sa Planom za vanredne situacije na aerodromu (Emergency plan).
 g) Korištenje sredstava i opreme za sprječavanje kolizije zrakoplova sa pticama i divljim životinjama na aerodromu.
 (3) U členu 51. dodaje se stav (7) koji glasi:
 (7) U cilju produženja važnosti odobrenja za poslove vezane za kontrolu ptica i divljih životinja na aerodromu, potrebno je polagati aerodromsku infrastrukturu i osnove organizacije zračnog prometa na aerodromu.
 (4) U členu 51. dodaje se stav (8) koji glasi:
 (8) Svake 3 (tri) godine treba izvršiti obnavljanje važnosti odobrenja vezanih za poslove upravljanja sistemom sigurnosti (SMS) i kontrolu ptica i divljih životinja na aerodromu.

Član 21.

U členu 72. stav (1) riječi "se mogu suspendovati" zamjenjuju se riječima "suspenduju se".

Član 22.

DIO DVANAESTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE prelazi u DIO TRINAESTI, dok DIO DVANAESTI dobiva novi naziv koji glasi:

"DIO DVANAESTI – SPECIJALISTIČKE OBUKE"

Član 23.

Specijalističke obuke se sprovode periodično u cilju osposobljavanja stručnog osoblja po užim specijalnostima. Sastavni dio specijalističke obuke treba da obuhvata dodatne predmete, a to su:

- a) Prihvat i otprema putnika, uključujući ukreaj putnika, putničke informacije, pomoć putnicima i putnicima sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću;
 b) Upravljanje mjerama i postupcima u slučaju vanrednih situacija na aerodromu u skladu sa Planom za vanredne situacije na aerodromu (Emergency plan);

- c) Pravila kretanja i/ili vožnje na operativnim površinama i za vrijeme približavanja zrakoplovu (Airsides Driver Training);
- d) Siguran prijevoz opasnih materija (Dangerous Goods Training);
- e) Granice ljudske sposobnosti, održavanje kondicije i timski rad (samo praktična vježba).

Navedeni predmeti odnose se na stručno osoblje koje obavlja poslove prihvata i otpreme, poslove protivpožarne zaštite zrakoplova i aerodroma, poslove snabdijevanja zrakoplova gorivom i mazivom i ostale poslove od značaja za sigurnost zračne plovidbe."

Član 24.

Ovlašteni centri za osposobljavanje i stručna lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost zračnog prometa dužni su, u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Izmjene i dopune Pravilnika o stručnom osposobljavanju, potvrdama i odobrenjima stručnog osoblja koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu, da usklade svoj rad sa ovim odredbama.

Član 25.

Ovaj pravilnik stupa na snagu 8 (osam) dana od dana donošenja, a objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-286-1/15
26. marta 2015. godine
Banja Luka

Generalni direktor
Dorđe Ratkovića, s. r.

233

Temeljem članka 16. i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09) i članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09), generalni ravnatelj Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK O UVJETIMA KOJE MORAJU UDOVOLJAVATI OPERATORI ZRAKOPLOVA, OSOBLJE I ORGANIZACIJE UKLJUČENI U ODRŽAVANJE I VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI EASA ZRAKOPLOVA TIJEKOM KORIŠTENJA U POSEBNIM AKTIVNOSTIMA

Članak 1.

(Predmet)

Ovim pravilnikom se propisuju zahtjevi koje moraju udovoljavati operatori zrakoplova, osoblje i organizacije uključeni u održavanje i vođenje kontinuirane plovidbenosti EASA zrakoplova upisanih u Registar civilnih zrakoplova Bosne i Hercegovine tijekom korištenja tih zrakoplova u posebnim aktivnostima.

Članak 2.

(Pojmovi)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **EASA zrakoplov:** Zrakoplov za koji se smatra da ima EASA važeći certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa i za koje je inicijalno izdano Uvjerenje o plovidbenosti na obrascu EASA Form 25, odnosno, Ograničeno uvjerenje o plovidbenosti na obrascu EASA Form 24.
- b) **Posebne aktivnosti:** Aktivnosti navedene u članku 1. stavak 2. točka (a) Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i nadležnostima Europske agencije za sigurnost zračnog prometa: vojne, carinske i policijske aktivnosti, aktivnosti

potrage i spašavanja, protupožarne aktivnosti, aktivnosti obalne straže ili slične djelatnosti i službe.

- c) **Certifikat:** bilo koji oblik priznanja da je aeronautički proizvod, dio i uređaj, organizacija ili osoba sukladna primjenjivim zahtjevima, uključivši odredbe ovoga pravilnika.
- d) **EASA:** Europska agencija za sigurnost zračnog prometa.
- e) **Operator:** Fizička ili pravna osoba koja zrakoplov koristi za obavljanje posebnih aktivnosti.

Članak 3.

(Primjenjivi zahtjevi)

Na održavanje i vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova tijekom korištenja EASA zrakoplova u posebnim aktivnostima, primjenjuje se Pravilnik o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima.

Članak 4.

(Nadležno tijelo)

Za nadzor primjene ovoga pravilnika nadležno tijelo je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BHDCA).

Članak 5.

(Valjanost certifikata)

Certifikati izdani zrakoplovima sukladno Pravilniku o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija ili Pravilniku o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima prije njihova korištenja u posebnim aktivnostima, a tijekom korištenja zrakoplova u posebnim aktivnostima, smatraju se isključivo nacionalnim certifikatima izdanim sukladno odredbama ovoga pravilnika.

Članak 6.

(Obveze operatora zrakoplova)

- (1) Operator zrakoplova mora osigurati da u svakome trenutku iz knjižice zrakoplova bude jasno vidljivo da li se zrakoplov trenutno koristi u posebnim aktivnostima.
- (2) Ako se zrakoplov u posebnim aktivnostima koristi povremeno, operator zrakoplova mora osigurati da svaki početak i kraj tih aktivnosti bude zabilježen u knjižicu zrakoplova.
- (3) Prije početka aktivnosti, koje nisu posebne aktivnosti, operator zrakoplova mora osigurati putem odgovarajuće odobrene organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti da zrakoplov udovoljava zahtjevima Dijela M Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima, te udovoljavanje tim zahtjevima mora potvrditi upisom u knjižicu zrakoplova.

Članak 7.

(Kontinuirana plovidbenost zrakoplova tijekom korištenja u posebnim aktivnostima)

- (1) Organizacija odobrena za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova sukladno Dijelu M Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima može voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova tijekom korištenja u posebnim aktivnostima ako od BHDCA ishodi odobrenje dodatka organizacijskog priručnika u kojem su opisani postupci specifični za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova sukladno ovom pravilniku.